

Notitie (10)(2e)

Leerpunten mee te nemen bij een eventuele tweede Coronagolf

In deze notitie deelt de Federatie Landbouw en Zorg haar ervaringen met betrekking tot de Coronamaatregelen die zijn genomen bij de uitbraak van Corona en welke lering hieruit getrokken kan worden voor een mogelijk tweede golf. We verdelen deze punten over 2 categorieën:

1. Informeren
2. Veilige zorg blijven bieden en ruimte voor maatwerk

1. Informeren

Er is veel behoefte aan informatie over het Coronavirus. Bij de uitbraak was deze informatie niet voor handen, nu er meer steeds meer bekend wordt over het virus kan deze informatie bij een mogelijke tweede golf een belangrijke bedrage leveren van het voorkomen van verspreiding. Op het gebied van informatie is behoefte aan:

- Een soort expertise centrum / centraal punt waar landelijke aanbiederorganisaties terecht kunnen met verhelderende vragen en/of punten die nog uitgezocht moeten worden; als een soort beheerder van richtlijnen, en dan specifiek voor dagbesteding, kort verblijf en wonen (logeeropvang heeft bijvoorbeeld echt te lang geduurd omdat daar ook niemand specifiek mee bezig leek in de eerste periode van de crisis). Plus een plek waar dergelijk vraag-antwoord combinaties makkelijk te vinden zijn en een vorm waarin dit centrum kan sparren met de sector. Aanvullend hierop zou een expert-team kunnen zijn dat kan ondersteunen bij het maken van afwegingen op individueel casus-niveau.
- Een aanvullende punt daarbij was de afweging tussen landelijk (Overheid en RIVM) en lokaal (GGD) beleid. Hierbij kwam onze achterban regelmatig in een spagaat, zowel dat GGD's meer ruimte boden, als minder.
- In het algemeen ook meer kennis over de manier waarop het virus zich verspreid en in het bijzonder wat risicovolle situaties zijn. Bijvoorbeeld: "Wat is het risico bij langere tijd in met elkaar in 1 ruimte zijn?", "Wat is het verschil tussen binnen en buiten, of jong en oud", "Wat is de rol van aerosolen en in welk situaties is hun verspreiding het grootst (douchen, zingen)?" Deze kennis is nodig om heel gericht (afgestemd op situatie en doelgroep) maatregelen te kunnen nemen.

2. Veilige zorg blijven bieden

Bij de eerste golf zijn er algemene maatregelen aangekondigd en was niet duidelijk in hoeverre dagbesteding of zorg aan huis door konden gaan. Uit voorzorg hebben veel sectoren hun werk daarom gestaakt. Pas na de richtlijn van VWS over 'Dagbesteding aan kwetsbare mensen thuis' werd duidelijk onder welke voorwaarden zorg geboden kon worden. Duideijkheid over wat wel kan helpt om onnodige voorzichtigheid tegen te gaan. Wat hierbij helpt is:

Faciliteren gepaste zorg, aangepast aan de situatie:

- Direct inzetten op creatieve / Corona proof zorgcontinuïteit. Er was in de eerste fase voor al een schrikreactie waarin de neiging was vooral te sluiten. Een volgende keer zouden wij pleiten om niet te spreken van sluiting/stoppen, maar van overschakelen op het bieden van zorg die bij die schaal van Corona-paraatheid op dat moment. Dan wordt de zorgcontinuïteit gemaximaliseerd en worden de effecten voor de cliënten beter beperkt.
- Laat zien wat wel kan: Niet alleen informeren over wat niet mag/kan, maar vooral aangeven wat wel mogelijk is en onder welke voorwaarden dat veilig kan (hang ook samen met het punt informeren). Een sterk punt vonden wij dat er veel ruimte werd gegeven aan de inschatting van de professionals/zorgverleners zelf, maar het zou fijn zijn om daar een nog scherper afwegingskader in mee te geven.

- Het faciliteren van veilig vervoer voor iedereen. Een voorbeeld van een good practice in deze is bijvoorbeeld Gemeente Amsterdam die in samenwerking met professionele vervoersbedrijven zorgde voor veilig vervoer naar dagbestedingslocaties.
- Voldoende beschikbaarheid van beschermingsmiddelen voor personeel buiten de (medische) zorg.
- Beter testen en toepassen van contactonderzoek kan zorgen dat eventuele uitbraken in de toekomst snel geïsoleerd worden. En het liefst zouden wij bij deelnemers/cliënten waarvan wij weten dat ze de afstand echt moeilijk kunnen bewaren ook preventief testen om ze alsnog wel deel te kunnen laten nemen.

Heldere financiële afspraken over alternatieve zorg en niet-geleverde zorg:

- Continuïteit van financiering als er aantoonbaar zoveel mogelijk invulling gegeven wordt aan zorgcontinuïteit.
- Waarbij flexibiliteit is om soms af te wijken van contractafspraken met financiers en budgethouders. Het duurde relatief lang voor dat duidelijk werd hoe hiermee werd omgegaan (administratief en m.b.t. uitbetaling). Daarnaast was er sprake van veel diversiteit in de wijze waarop verschillende partijen hier mee om gingen.
- Hierbij willen wij specifieke aandacht vragen voor de positie van veel (vooral kleinschalige zorgaanbieders) die in onderaanneming werken. Hoewel de financiële regelingen daarover vrij duidelijk waren, zochten instellingen erg lang naar absolute zekerheid voordat zij (en in veel gevallen is dat nog steeds niet gebeurt) hun dekking voor bijvoorbeeld dagbesteding niet doorzetten naar de onderaannemers.

Een dwingend landelijk verantwoordingskader voor gemeenten en zorgaanbieders

- De afgelopen maanden hebben laten zien dat gemeenten hun eigen verantwoordingsadministratie hebben ingericht inclusief aanvullende aanvragen, overeenkomsten en veel administratieve handelingen. Doordat elke gemeente dit apart deed, was de administratieve last voor zorgaanbieders onevenredig groot. Dit is onwenselijk. Een simpel landelijk verantwoordingskader zou helpen

Overig

- Creëren van mogelijkheden voor (flexibele) inzet van personeel. Hieronder valt onder andere een testbeleid waarbij zorgmedewerkers en cliënten met lichte Corona-gerelateerde klachten zich direct kunnen testen. Hierdoor blijft niet besmet personeel met klachten beschikbaar voor de zorg en kunnen risico's op besmetting van personeel worden verkleind. Ook hier is natuurlijk de beschikbaarheid van beschermingsmiddelen voor personeel belangrijk. Daarnaast is het in dit kader belangrijk dat het (juridisch) mogelijk is om personeel tussen bedrijven onderling uit te wisselen bij een te kort aan werk op de ene plek en knapte in personeel op de andere plek.

Tot slot:

Wij voelden ons tijdens de crisis gehoord en gezien door de ministeries en de VNG. Dit is een ervaring die we koesteren. Ook in de toekomst blijven we ons inzetten om de signalen van onze zorgboeren te delen.

To: (10)(2e) | (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) | (10)(2e) @rivm.nl
Cc: (10)(2e) | (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) | (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) | (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e)
Sent: Wed 7/22/2020 10:23:21 AM
Subject: interdepartementale COVID 19
Received: Wed 7/22/2020 10:23:22 AM
[Gescand vanaf een MFP.pdf](#)

Hoi (10)(2e) en (10)(2e)

Vanmiddag heb ik overleg met (10)(2e) maar voordat ik het allemaal weer vergeet hier een laatste stand van zaken mbt interdepartementale COVID 19 aanpak.

Voor COVID 19 is interdepartementaal een degelijke governance ingericht (als opvolging van het 5SG beraad voor de eerste fase van de COVID-19-crisis). Ook met oog op het teruggaan naar normale besluitvormingsstructuren is er nog regie en coördinatie nodig.

De programmaorganisatie (PSC-19) bereidt besluiten voor ten behoeve van de onderstaande commissies en adviseert over keuzemogelijkheden ten aanzien van af- en opschalen van maatregelen. Het advies geeft input voor besluitvorming gericht op het beïnvloeden en sturen van het gedrag van mensen. Acceptatie is de norm is en handhaving het sluitstuk. Hiervoor is een DG Covid 19 opgericht – interdepartementale staff samenstelling welke valt onder JenV (10)(2e) en ik hebben paar weken geleden 2 staff medewerkers gesproken m.b.t. het afwegingskader. (10)(2e) (10)(2e) geeft leiding aan het DG COVID 19.

Nieuwe governance:

- Directeurenoverleg COVID 19 (voorheen het Interdept. Afstemmings overleg)
Overleg vindt iedere di plaats. Vanuit VWS nemen hier (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) van VWS deel of (10)(2e) (10)(2e)
Hier is ook het referentiekader besproken (zie bijlage wat voorheen het afwegingskader werd genoemd)

- Ambtelijke Commissie COVID-19 (ACC-19)
o.l.v. (10)(2e) AZ vindt overleg iedere don plaats.
Verder zijn alle SGs lid (van VWS is het niet de (10)(2e) maar de DG Volksgezondheid). Verder is OVV lid en de programma directeur generaal.
Open uitnodiging aan PB's en intern hebbend e PBs gedelegeerd (agenda's en soms tukken niet altijd op tijd)

- Ministeriële Commissie COVID-19 (MCC-19)
Overleg iedere di waarbij alle bewindspersonen uitgenodigd zijn en het een voorportaal vormt voor de Ministerraad.
Open uitnodiging aan PB's.

Wat ik lastig vindt om te beoordelen is of het RIVM voldoende is aangehaakt bij het programma Samenleving en COVID-19 (aangezien deze club interdepartementaal de regie op het af- en eventueel opschalen van maatregelen voor het inrichten van de samenleving vanuit maatschappelijk en sociaal-economisch perspectief, met als randvoorwaarde het in stand houden van hoogwaardige gezondheidszorg). Kan ook zijn dat we aangehaakt zijn via VWS echter ik merk dat de PB's (door de open uitnodiging voor ACC en MCC) alle stukken ontvangen en het geheel beter overzien. Daarom ben ik een informeel overleg gestart met de PB's. Zij geven aan dat bovenstaande structuur nog in de opstartfase en rommelig verloopt i.v.m. zomer.

Wat ligt er voor?

Afwegingskader

De samenhang van de maatregelen wordt beoordeeld aan de hand van een referentiekader (zie bijlage om reactie op te geven deadline 31 augustus -brief) en voorzien van een advies ten behoeve van politieke besluitvorming.

De PBs hebben aangegeven om op hierop te reageren - optie zou ook zijn om tel nog keer af te stemmen met DG COIVD (zoals (10)(2e) en ik eerder hebben gedaan welke vragen goed zijn of wat er gemist etc).

Eind augustus komen (10)(2e) PBs en DG RIVM nog keer bij elkaar (datum is nog niet geprikt). Naar de survey gaan ook meer ambtenaren vragen en is de mogelijkheid om wetenschappelijke publicatie in te dienen. In survey staan ook een beperkt aantal maatregelen – vooral gericht op het indammen van het virus. Maar hoe je evt negatieve elementen kan beperken breder dan alleen het virus is niet meegenomen.

What if scenario's

Staaude vergadering worden scenario's gedeeld van 0 tm ..

Mogen geen scenario's meer heten maar word gesproken van What if beelden waar beleidsmaatregelen op getoetst kunnen worden:

- Maatschappelijk economische beeld
- Gezondheidsbeeld (behalve het monitoren van het virus)
- Leefomgevingsbeeld – ook in VTV zit leef omgeving in (welke delen kunnen al naar buiten) en welke uitgangspunten en principes gelijk houden. Stel dat het divergeert dan vooraf weten

Wat kunnen we verwachten, wat kunnen we nu al doen om op de scenario's voorbereid te zijn. Besluitvorming rondom de beelden wordt steeds politiek gevoeliger dus dient te worden onderbouwd.

De focus ligt vooralsnog op het afwegingskader.

Wordt vervolgd en nadat (10)/(2e) en ik elkaar hebben gesproken kunnen we vervolgstappen laten weten (10)/(2e) is dat akkoord voor nu?

Groet (10)/(2e)

To: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e)
 (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e)
Sent: Sun 7/19/2020 9:12:24 PM
Subject: RE: afspraak RIVM over problematiek/interpretatie AVG in relatie tot koppelen data
Received: Sun 7/19/2020 9:12:25 PM

(10)(2e)

Van (10)(2e) heb ik begrepen dat er in een voorafgaand gesprek van (10)(2e) met (10)(2e) is gesproken om te onderzoeken of het zinvol is om een aantal nieuwe indicatoren toe te voegen aan het corona dashboard: o.a. besmettingen in relatie tot beroepen/sector waarin mensen werkzaam zijn (vleesverwerkende industrie, visverwerkingsindustrie) en risicoprofielen op buurtniveau. Ook daarvoor moeten data die nu bij het RIVM liggen (besmette personen) gekoppeld worden aan data die bij het CBS liggen.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e) CIPP/E
 (10)(2e) CIO office
 (10)(2e)
 Secretariaat (10)(2e) @rivm.nl

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)
 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Postadres: Postbus 1, 3720 BA Bilthoven
 Bezoekadres: Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, 3721 MA Bilthoven

E: (10)(2e) @rivm.nl
 T: (10)(2e)
 M: (10)(2e)

(10)(2e)

RIVM www.rivm.nl | De zorg voor morgen begint vandaag

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

dubbel

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
 (10)(2e)

Volgende 4 pagina's verwijderd wegens dubbel

To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
From: (10)(2e)
Sent: Fri 7/17/2020 1:31:44 PM
Subject: FW: afspraak RIVM over problematiek/interpretatie AVG in relatie tot koppelen data
Received: Fri 7/17/2020 1:31:45 PM
[02.268-20 DR nota gegevensgebruik.pdf](#)

Nu met bijlage

(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) CIPP/E
 (10)(2e)
 (10)(2e)

Stafeenheid FCC / JURIDISCH ADVIES, V4-Flex
 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 (10)(2e) Postbus 1, 3720 BA Bilthoven

tel. (10)(2e)
 mobiel (10)(2e)
 (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

werkdagen: (10)(2e)

From: (10)(2e)
Sent: vrijdag 17 juli 2020 15:30
To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: RE: afspraak RIVM over problematiek/interpretatie AVG in relatie tot koppelen data

Beste (10)(2e)

Doel jij op bijgaande DR nota? Een andere nota hieromtrent ken ik niet.

In deze zaak is het wachten op een schriftelijke uiteenzetting van Vektis waarom zij terughoudend zijn in het aanleveren van gegevens. Ik heb van (10)(2e) (VWS) begrepen dat het niet zo zeer een AVG issue is maar dat Vektis van mening is dat Vektis private data niet zomaar ter beschikking kan stellen aan publieke instellingen. Ook is door VWS meerdere malen aan Vektis gevraagd met een schriftelijke onderbouwing te komen van hun standpunt, tot op heden tevergeefs. Het is mij dus voorsnog niet duidelijk waar hier de schoen wringt. Ik heb terugbellerzoeken achter gelaten bij (10)(2e) en de (10)(2e) van Vektis. Zodra ik hier meer over weet, bericht ik je nader.

Groet,

(10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) CIPP/E
 (10)(2e)
 (10)(2e)

Stafeenheid FCC / JURIDISCH ADVIES, V4-Flex
 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 (10)(2e) Postbus 1, 3720 BA Bilthoven

tel. (10)(2e)
 mobiel (10)(2e)
 (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

werkdagen: (10)(2e)

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: vrijdag 17 juli 2020 08:48
To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: FW: afspraak RIVM over problematiek/interpretatie AVG in relatie tot koppelen data

Beste (10)(2e)

(10)(2e) is op vakantie dus even naar jou; heb jij voor mij de aan vws verzonden nota? Dan gebruik ik die om wat

verder te informeren, dank vast,

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Postbus 1
3720BA Bilthoven

(10)(2e)

Secretariaat

(10)(2e) [@rivm.nl](mailto:secretariaat@rivm.nl)

(10)(2e)

Volgende 4 pagina's verwijderd wegens dubbel